

Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20526>

Özet

Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i (EÖDÖ), ebeveynlerin çocuklar?na sa?lad??? **özerklik deste?i** düzeyini ölçmek amac?yla geli?tirilmis psikolojik bir araçtır. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, ?pek Öykü Gözükara taraf?ndan 2019 y?l?nda yay?mlanmam?? bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekte?irilmis?tir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ve diline uygunlu?unu, ayn? zamanda geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini ara?tırmayı hedeflemiştir. EÖDÖ, özellikle Öz Belirleme Kuram? (ÖBK) çerçevesinde ebeveyn-çocuk ilişkileri ve motivasyon dinamikleri üzerine çal??an ara?tırmacılar için önemli bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Ölçek, toplam 15 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatı kullanılmaktadır. Yüksek puanlar, ebeveynin çocuğun seçimlerine, duygularına ve kendi kararlarına alma girişimlerine ne kadar destekleyici olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i, Öz Belirleme Kuram?, Ebeveynlik Stilleri, Özerklik, Uyarlama, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

?pek Öykü Gözükara

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Öz Belirleme Kuram?'nin temel ta?larından biri olan ebeveyn özerklik deste?i yap?sının geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebilecek, Türkçe konu?an popülasyonlar için standartla?tırılm?? bir araç sa?lamaktır. Bu araç sayesinde, ebeveynlerin çocuklarının içsel motivasyonunu ve psikolojik iyi olu?unu destekleme biçimleri nicel olarak de?erlendirilebilmektedir.

Uyarlama çal??masının özel amacı ise, orijinal ölçe?i Türk kültürüne adapte ederek, Türk çocuklar? ve ergenleri üzerinde ebeveyn davran?ları'nın etkilerini ara?tıran çal??malara zemin hazırlamaktır. Bu, özellikle eğitim psikolojisi ve gelişim psikolojisi alanındaki ara?tırmalar için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılarından biri olan **Ebeveyn Özerklik Deste?i** kavramının ölçmektedir. Bu yapı, ebeveynlerin çocuklarının bak?? aç?sının kabul etme, duygu ve düşüncelerini anlama, onlara seçim hakkı tanıma ve kendi sorunlarını çözme becerilerini te?vik etme e?ilimlerini kapsar. Bu destek, çocuğun psikolojik ihtiyaçlarından olan özerklik, yeterlilik ve

ili?kililik ihtiya?lar?n?n kar??lanmas?nda merkezi bir rol oynar.

Özerklik deste?inin kar??t? olan kontrol edici davran??lar, genellikle bask?, tehdit veya ko?ullu sevgi yoluyla çocu?un davran??lar?n? d??sal zorlamalarla yönlendirmeyi içerirken; özerklik deste?i, çocu?un kendi eylemlerinin kayna?? olarak kendini görmesine olanak tan?r. Ölçek, bu destekleyici davran??lar?n s?kl???n? ve yo?unlu?unu de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, ?pek Öykü Gözükara taraf?ndan yürütülen yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekleştirilmi?tir. Bu çal??malar, ölçe?in gerçekten ebeveyn özerklik deste?i yap?s?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlamaktad?r. Ancak, bu özet kay?tta do?rudan **geçerlik** de?erleri (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i veya ay?rt edici geçerlik) belirtilmemi?tir.

Uyarlama sürecinde, dilsel e?de?erlik, kültürel uygunluk ve yap?s?sal geçerlik analizleri (Faktör Analizi) gibi ad?mlar izlenerek, ölçe?in Türkçe popülasyonda psikometrik aç?dan sa?lam bir ölçüm aracı oldu?u varsay?lm??t?r. Detayl? geçerlik bulgular? için tez çal??mas?n?n incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri (iç tutarl?lık katsay?s? gibi) uyarlama çal??mas? dahilinde yap?lm?? olsa da, bu özet kay?tta say?s?sal **güvenirlik** bilgileri yer almamaktad?r. Güvenirlik analizleri, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde setlerinde tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini de?erlendirir.

Uyarlama çal??malar?nda yüksek iç tutarl?lık de?erlerine ula??lmas?, ölçe?in maddelerinin tek bir yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu çal??t???n? gösterir. Bu tür ölçeklerde genellikle Cronbach Alfa katsay?s?n?n 0.70 ve üzeri olmas? beklenmektedir.

Faktör Analizi

Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyonunda, ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini do?rulamak amacıyla Faktör Analizi yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in tek veya çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe örnekleme de korundu?unu test etmek için temel bir ad?md?r.

Faktör analizi sonuçlar?, her bir maddenin ölçmek istedi?i temel psikolojik yap? ile ne kadar ili?kili oldu?unu gösterir. Uyarlama çal??mas?nda, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in kuramsal yap?s?n?n Türk örnekleme verisine ne ölçüde uyum sa?lad??? incelenmi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Tipi, 15 madde.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler ve Genç Yeti?kinler (Ebeveynlerinin davran??lar?n? rapor edenler).

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle 12 ya? ve üzeri).

Population Details: Yüksek lisans tezinde kullan?lan örneklem (Detaylar için teze ba?vurulmal?d?r).

Test Methodology: 5'li Likert ölçe?i kullan?lmaktad?r. Derecelendirme seçenekleri ?unlard?: 1= Hiç Kat?lm?yorum, 5= Tamamen Kat?l?yorum.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, Özerklik Deste?i, Motivasyon, Psikolojik ?htiyaçlar, Gözükara 2019, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il.

Affiliation Email addresses: oykugozukara@gmail.com

Correspondence Address: ?stanbul Arel Üniversitesi, ?stanbul (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, ?pek Öykü Gözükara taraf?ndan 2019 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda uyarlanm??t?r. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m için izin ve ücret bilgileri, sorumlu yazar ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Kaynaklar

Gözükara, ?.Ö. (2019). *Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlama çal??mas?*. ?stanbul Arel Üniversitesi, ?stanbul.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [ebeveyn-ozerklik-destegi-olcegi-toad.pdf](#)

Ebeveyn Özerklik Deste?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in 15 maddesi, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam metnine ula?mak için referans gösterilen yüksek lisans tezi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM